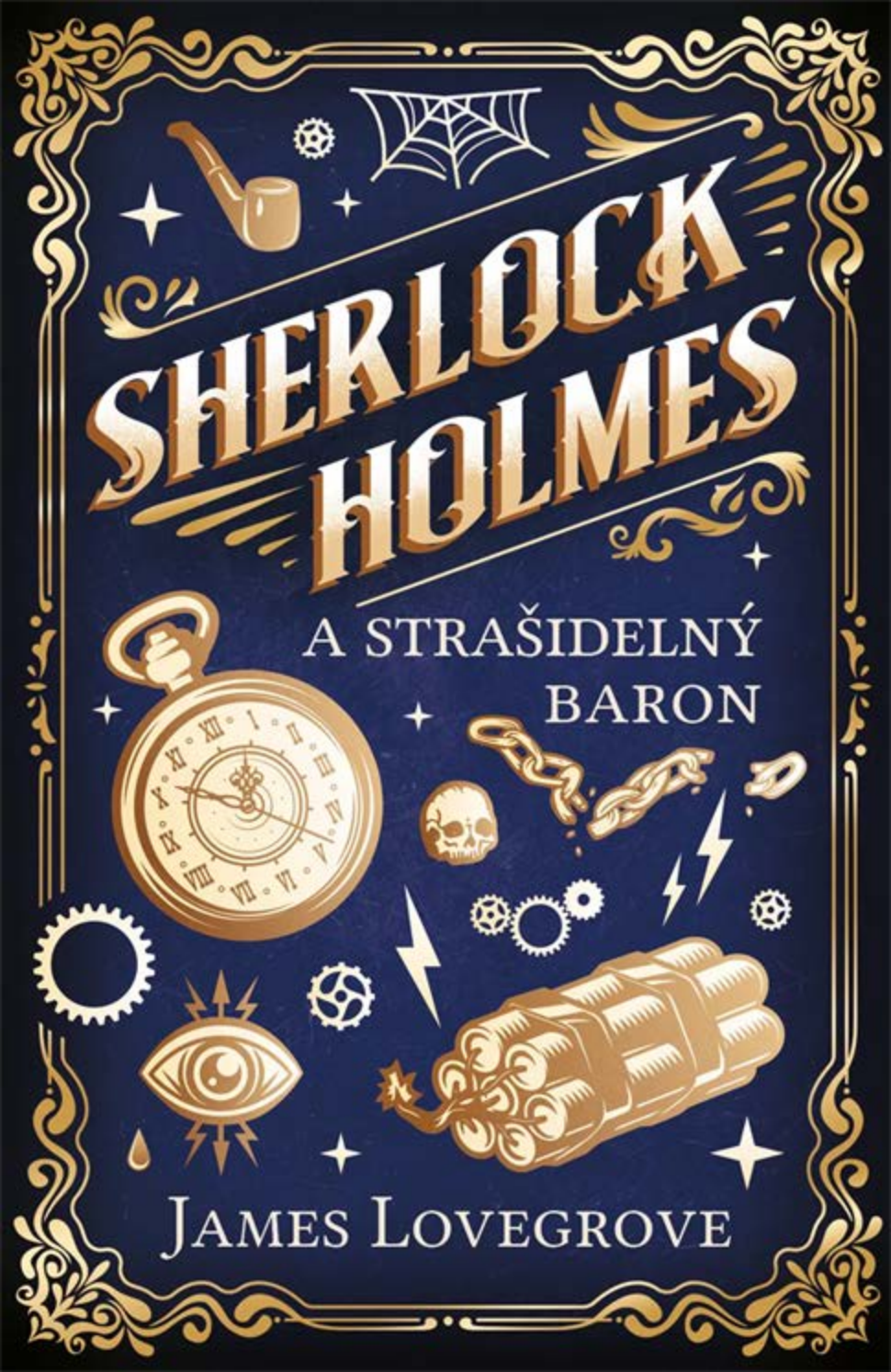

SHERLOCK HOLMES

A STRAŠIDELNÝ
BARON

JAMES LOVEGROVE

SHERLOCK HOLMES
A STRAŠIDELNÝ BARON

Copyright © 2013 James Lovegrove
published by arrangement with Titan Publishing Group Ltd.

*Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu nakladatele.*

Translation © Marek Čtrnáct, 2025
Cover © Martin Kopecký, 2025
© DOBROVSKÝ s.r.o., 2025

ISBN 978-80-277-5989-7 (pdf)

JAMES LOVEGROVE

SHERLOCK HOLMES A STRAŠIDELNÝ BARON

přeložil Marek Čtrnáct

VENDETA

OBSAH

PŘEDMLUVA	5
1 WATERLOOSKÝ MASAKR	7
2 ZNETVOŘENÝ POSLÍČEK	11
3 STUDIE V KONTRASTECH	17
4 AROMA PŘEZRÁLÝCH BANÁNŮ	27
5 PŘÍLEŽITOSTNÝ DETEKTIV GROUT	31
6 ASIJSKÉ LILIE	37
7 KREV STROJE	45
8 V ŘÍŠI POTKANŮ	51
9 ŽIVOUcí OBRNĚNEC	55
10 ŽABOŽROUTSKÝ MILOSTPÁN	59
11 VE VILE DE VILLEGRAND	67
12 SAVATE KONTRA BARITSU	77
13 RVAČKA NA PRIMROSE HILL	83
14 KLID PŘED BOUŘÍ	89
15 ČTVRTÁ BOMBA	91
16 SMRT ABATYŠE	95
17 BROUGHAM PLNÝ PASTÍ	99
18 „PANÍ H KE SMITHOVÝM“	109

19	HLÍDKA NA HŘBITOVĚ	113
20	PÁD DOMU BOŽÍHO	121
21	„OSUDOVÝ KÁMEN NADE MNOU SE UZAVÍRÁ“	127
22	SUBTERRENE	133
23	ZÁKON JE SOUMAR	145
24	KOMPROMITOVANÝ MAKLEŘ	153
25	FALŠOVANÉ FENIÁNSTVÍ	159
26	POSELSTVÍ HANBY	165
27	KREV ZA NEHTY	169
28	V ZIMNÍ ZAHRADE	175
29	SKLENĚNÉ GILOTINY	181
30	FRANCOUZSKÁ SPOJKA	185
31	KOLA V POHYBU	191
32	ZEMĚTŘESENÍ NA BAKER STREET	201
33	PRVNÍ CESTA <i>DELPHININY POMSTY</i>	207
34	BARON CAUCHEMAR ZAČÍNÁ VYPRÁVĚT	213
35	BARON CAUCHEMAR POKRAČUJE VE VYPRÁVĚNÍ	217
36	BARON CAUCHEMAR ZAKONČUJE SVÉ VYPRÁVĚNÍ	227
37	DVA ŽELEZNÍ VÉVODOVÉ	239
38	HARPUNOVANÁ VELRYBA	245
39	LIDSKÁ TROSKA	251
40	UMĚLÝ TITÁN	259

41	SOUBOJ STROJŮ	265
42	PŘIKRÁŠLENÁ PRAVDA	269
43	ODJEZD	271
	DOSLOV	275
	PODĚKOVÁNÍ	277
	EDIČNÍ POZNÁMKA	279

O událostech, k nimž došlo koncem roku 1890, už toho bylo napsáno mnoho; převážně moudřejšími a kvalifikovanějšími lidmi, než jsem já. Historikové vyprávějí o bouřlivém období ve Velké Británii, kdy se zdálo, byť jen krátce, že je ohrožena samotná soudržnost civilizované společnosti. Vyprávějí také o tom, jak dobří policisté ze Scotland Yardu zmařili machinace buřičů z jedné sousední země.

Taková je obecná shoda a já ji nechci nijak popírat – aspoň ne otevřeně. Toto je bohužel další z těch situací, kdy musí případ, jež vyšetřoval a vyřešil můj velký přítel Sherlock Holmes, zůstat přede všemi utajen. Svěřuji ho papíru čistě jen pro své vlastní uspokojení, jako osobní suvenýr, památku starého člověka, která není určena očím veřejnosti. Jak jsem napsal v příběhu nazvaném „Poslední případ“, v roce 1890 se odehrály pouze tři případy, o nichž jsem si ponechal nějaké záznamy, a dva z nich jsem publikoval jako „Spolek ryšavců“ a „Dům U měděných buků“. Toto je ten třetí a až do této chvíle existoval pouze ve formě poznámek.

Důvod je trojí. Pro začátek, něco z tohoto obsahu by bylo pro mé tehdejší čtenáře nestravitelné – ba i pro dnešní publikum, jakkoli nyní žijeme v liberálnější době, než na jakou jsme kdy byli zvyklí.

Je tu také otázka vztahů mezi Velkou Británií a jedním z jejích blízkých sousedů, které bych nerad narušil tím, že bych vytahoval stará nepřátelství a rozkoly.

Ovšem třetím a nejzásadnějším důvodem je to, že nemám chuť riskovat odhalení pravé totožnosti jisté tajemné postavy, která byla v té době obecně pokládána za pouhou pověst a nyní, po pětaticeti letech, už se bere pouze jako výplod mýtů a pověr, jako bytost, co nikdy neexistovala, leda snad ve fantazii dodavatelů brakové literatury.

Mám zde pochopitelně na mysli onu bizarní, děsivou a pozoruhodnou osobu známou jako „baron Cauchemar“...

Dr. John H. Watson (v. v.), 1925

WATERLOOSKÝ MASAKR

Právě jsem vystoupil z vlaku v 15:47 z Ramsgate, když vypuklo peklo.

V jednu chvíli jsem předkládal ke kontrole jízdenku a připravoval jsem se vykročit do haly nádraží Waterloo. V té příští se ozvala obrovská detonace, která mi nic nepřipomínala víc než salvu dělostřelectva, obrovský dunivý rachot, jenž jako by rozerval samotné předivo vzduchu.

Srazilo mě to k zemi a na okamžik jsem ztratil vědomí. Když jsem se probal, uvědomil jsem si, že mi silně zvoní v uších a že v nose cítím ostrý zápach spáleniny.

Naskytl se mi strašlivý pohled. Spořádaná, každodenní scéna z doby před několika minutami se zcela proměnila. Tam, kde předtím bloumali lidé, vlakoví cestovatelé se svou obvyklou směsicí naléhavosti a nonšalantnosti, se nyní odehrál masakr. Ranění se potáceli tam a zpátky a tiskli si ruce na tu či onu ránu, aby zastavili krvácení. Vzduchem pronikaly zmučené výkřiky, i když ve svém napůl ohlušeném stavu jsem je slyšel jen tak tak. Zahlédl jsem chlapce v námořnickém oblečku; svíral v ruce medvídka a nešťastně se rozhlížel kolem sebe, jak hledal svůj dospělý doprovod, který se buď ztratil, nebo ho potkalo něco horšího. Majitel stánku s knihami omráčeně seděl, jeho zboží rozmetané a roztrhané na cucky všude kolem něj jako nějaké konfety.

Všechno zahaloval dým. Na podlahové krytině haly ležely rozházené trosky – kusy zdiva, skleněné střepy. A ležela tu poházená i těla. Některá nejevila větší známku újmy než několik potrhanych okrajů oblečení, jejich nehybnost však nemohla značit nic jiného než smrt. Jiná byla tak zohavená, že už skoro ani nepřipomínala lidské bytosti; spíš něco, co byste mohli najít v reznickém krámě.

Sotva jsem dokázal pochopit, co se stalo. V jedné malé, vzdálené části mé mysli mi nějaký hlas říkal: bomba. Ale v popředí mých

myšlenek byl morální příkaz, že musím pomáhat lidem. Což jsem nebyl lékař, bývalý chirurg Armádního lékařského oddělení? Což jsem nepřišel na pomoc bezpočtu raněných vojáků u Ahmed Kelu, Arzu, Charasiabu, ba i u Maiwandu, dokud mě ta kulka z džezailky také nedostala na seznam obětí?

Nyní se projevil můj armádní lékařský výcvik. I když se mi ještě úplně nepročistila hlava a zvonění v uších teprve začínalo doznívat, vrhl jsem se do práce.

Z následující asi tak hodiny si toho příliš nepamatuji. Minula v oparu divoké činnosti. Pečoval jsem o všechny trpící, hodnotil jsem rozsah jejich zranění a trávil jsem s každým z nich delší či kratší dobu, jak to bylo podle mého názoru potřeba – proces třídění, který mi byl z ošetřoven na bojišti tolik známý. Trhal jsem pruhy látky, abych je použil jako provizorní obvazy. Zjistil jsem, které fragmenty materiálu vyvrženého explozí bylo možné bezpečně vytáhnout z masa, kam pronikly, a které byly tak velké nebo zaseklé tak hluboko, že bylo lepší ponechat je na místě, dokud se o ně nepostará školený chirurg na operačním sále. Utěšoval jsem ty, kdo nebyli příliš vážně raněni, a poskytl jsem tu chabou útěchu, která byla v mých silách, těm, kdo bohužel upadali do stavu za hranicemi jakékoli smrtelné pomoci. Také se mi, mohu vám s potěšením říct, podařilo zařídit, aby se vzlykající dítě znovu shledalo se svou chůvou, k velké radosti obou.

Pamatuji si na jednu chrabrou starou vdovu, která se znovu a znovu dožadovala, abych ji prohlédl, navzdory mým námitkám, že ji nepotkalo nic horšího než několik lehkých škrábanců. Pamatuji si také – a bude mě to strašit až do konce mých dní – na matku, která svírala v náručí nemluvně a trvala na tom, že je živé a zdravé, přestože všechny důkazy svědčily o opaku.

Byl to hrozný zážitek; i pro veterána z druhé afghánské války, jako jsem byl já, to byla trýznivá noční můra. Všichni tito lidé si tiše, nevinně hleděli svého, šli domů z práce, těšili se, že pozdraví přítele nebo příbuzného, který právě přijel, připravovali se k cestě, a nikdo z nich ani v nejmenším netušil, že v příštím zlomku vteřiny jejich životy ovládne chaos a hrůza. Ať už měli jakékoli pocity

naděje, nervozity nebo očekávání, během okamžiku byly zničeny činem svévolné, hanebné zkázy.

V té chvíli jsem vůbec nepřemýšlel o tom, kdo tento zruďný čin spáchal. Nepochyboval jsem, že se jednalo o záměrný teroristický čin, neboť v Londýně během předešlých čtrnácti dnů došlo už ke dvěma podobným incidentům. Ani jeden výbuch nebyl tak ničivý jako tento, oba však měly způsobit značné škody a vyvolat mezi obyvatelstvem strach a konflikt. V tuto chvíli to pro mě nebylo důležité. Prostě jsem se soustředil na úkol, před kterým jsem stál: utišit bolest a zachránit tolik životů, kolik jen budu moci.

Když na místo dorazila policie, nasměroval jsem ji k obětem, které nejvíce potřebovaly opravdovou lékařskou péči, a policisté brzy na převoz raněných do nemocnice zabrali nájemné drožky, soukromé kočáry, a dokonce i jeden zelinářský vůz.

Jakmile se zdálo, že je situace pod kontrolou, a v hale už zůstaly pouze mrtvolky, mohl jsem se zastavit a bilancovat. Nával adrenalinu, který mě protáhl několika posledními hodinami, ustoupil a já jsem zjistil, že se začínám třást. Téměř mě přemohla nevolnost. Mé ruce, zbrocené cizí krví, se neovladatelně třáslly. Už léta jsem nebyl v tak těsné blízkosti takových jatek a nepřekvapí, že jsem jim v mezidobí nijak nevykl. Bylo to pro mě stejně příšerné jako před deseti lety na subkontinentu.

Byly dvě myšlenky, které mi přinesly jistou mírnou útěchu. Jednou z nich bylo, že tu nebyla moje Mary, aby se stala svědkyní, nebo ještě hůře, obětí tohoto odporného masakru. Ta byla nějakých sedmdesát mil východně, ve městě, z něhož jsem právě přicestoval.

Má žena se shodou okolností zotavovala ze samovolného potratu; od naší svatby před dvěma lety to byl již její třetí. O našich snahách mít děti jsem nikde ve svém publikovaném díle nepsal – pokládal jsem to za příliš soukromé téma, než abych ho svěřil očím veřejnosti, a kromě toho to pro mé čtenáře ani nebylo nijak zvlášť zajímavé. Ale zde, v tomto vyprávění, které pravděpodobně nikdy neuvidí jiné oči než moje, mohu aspoň zmínit, že Mary a já jsme, navzdory vši naší snaze, nikdy nezplodili žádné potomstvo. Dodnes nesmírně

lituji toho, že nemám žádné dědice, žádné děti a vnoučata, která by mi ulehčila břímě stáří. Má jediná naděje pro příští generace, dá-li se to tak nazvat, leží v dílech, která jsem sepsal a která po sobě zanechávám.

Tento třetí neúspěch nesla Mary zvláště těžce, a proto jsem jí předepsal pobyt u její sestřenice, která vlastnila chalupu na pobřeží Kentu. Tam by mohla najít klid a získat zpět svou duševní rovnováhu. Její stav se zcela zjevně zlepšil a uvažovali jsme o tom, že by se právě toho dne vrátila do Londýna se mnou; viděl jsem však, jak jsou její rysy ještě sinálé a jak v jejích očích chybí jejich obvyklý lesk, a tak jsem rozhodl, že ještě není připravená vrátit se do městského života se všemi jeho nároky a s jeho nestálostí. Za toto své rozhodnutí jsem děkoval prozřetelnosti.

Tou druhou myšlenkou, která mě uklidňovala, bylo, že pachatelé tohoto zruďného činu budou čelit plné moci zákona.

Toto jsem věděl jistě, protože jsem měl shodou okolností jistého drahého přítele, který svůj život a svůj obrovský intelekt zasvětil usilování o spravedlnost a který by se nezastavil před ničím, dokud ty ničemy neuvidí zatčené a obviněné, pokud by byl takovým úkolem pověřen.

Při pomyšlení na Sherlocka Holmese jsem se rozhodl, že ho okamžitě navštívím. Zastavil jsem před nádražím drožku a za chvíli už jsem směřoval do čísla 221B na Baker Street.

ZNETVOŘENÝ POSLÍČEK

Poté, co mě bryčka vysadila u cíle a odjela, jsem se zastavil, abych se podíval na dům, kde jsme s Holmesem kdysi, až donedávna, sdíleli byt. Podzimní šero propůjčilo sádrové omítce přízemí i holým cihlám horních pater zlatou záři. Pocítil jsem krátké bodnutí nostalgie k tomu období, kdy jsme tu bydleli spolu, a k dobrodružstvím, která byla vždy hned za dveřmi. V bytě prvního a nejlepšího detektivního poradce na světě se mohl objevit kdokoli, v kteroukoli hodinu, a nejpravděpodobnějším následkem takové návštěvy bylo, že jsme s Holmesem vyrazili vstříc nějakému divokému, mimořádnému a často nebezpečnému vyšetřování.

Nyní jsem byl šťastně ženatý muž, téměř čtyřicetiletý, se vzkvétající lékařskou praxí. Měl jsem veškeré důvody být se svým údělem spokojen a nepřát si ho žádným způsobem dávat všanc – ani sebe samotného. Přesto jsem si však nemohl pomoci, aby se mi nestýskalo po těch mladších, chaotičtějších časech za svobodna, kdy jsme s mým přítelem mohli téměř bez jakéhokoli varování stanout proti smrtelně jedovaté zmiji bahenní nebo matoucí záhadě, která vzešla z něčeho tak zdánlivě neškodného jako pěti pomerančových jadérek v obálce. Zdálo se, jako by svět tehdy měl tolik možností, a jakkoli jsem Holmesovi stále při mnoha případech asistoval, pochyboval jsem, že by život ještě někdy mohl být tak báječně nepředvídatelný.

Když jsem stál na chodníku, pohroužený do těchto sentimentálních úvah, otevřel se přede mnou hlavní vchod do 221B a vyšel z něj hoch, který doručoval telegramy.

Říkám „hoch“, ale byl dobrých šest stop vysoký a z jeho širokých ramen a celkově statné postavy s dobrými proporcemi jsem usuzoval, že mu musí být přinejmenším přes dvacet.

Co mě na něm však zarazilo – kromě toho, že to byl dospělý člověk, přestože většina poslíčků ještě nebyla ani dost stará na to, aby

se holila –, byla skutečnost, že byl strašlivě znetvořený. Jinak se to popsat nedá. Jeho tvář byla nesmírně zjizvená, především na pravé straně. Oba koutky úst mu roztahovala voskově vyhlížející tkáň; ta také stahovala okraj jednoho oka, takže jeho obličej neustále působil mrzutě a nedůvěřivě. Na spánku, těsně pod páskou jeho placaté čepice, scházel kus vlasů a jeho pravé ucho téměř úplně chybělo – zůstalo z něj jen několik kousků chrupavky okolo zvrásněné díry, která se podobala okraji sopečného kráteru.

Ve své práci jsem si zvykl na mnohá pokřivení a zmrzačení, která může na lidském těle napáchat zrození nebo která vzniknou v důsledku nehody. Přesto jsem se však nemohl vyhnout tomu, abych na toho nebožáka nezářal, když scházel po schodech před domem směrem ke mně. Slušné vychování mě mělo přimět odvrátit zrak, ale nepochybně jsem byl stále v šoku po tom pumovém útoku a jeho následcích – v takovém šoku, že mě dočasně opustily způsoby.

Poslíček se mi upřeně zadíval do očí. Nepochybně byl na nevítané, pátravé pohledy cizích lidí zvyklý. Jeho oči, v kontrastu k fyziognomické zkáze, která je obklopovala, byly jedny z nejbystřejších a nejjasnějších očí, co jsem kdy viděl. Vypadaly, že tančí jako světlo hvězd mezi bouřkovými mračky. Uvědomoval jsem si, že mě hodnotí a soudí s dychtivostí, jakou jsem předtím viděl pouze u jediného páru očí – a jeho majitel nepochybně právě v tuto chvíli seděl nahoře a přemítal o zprávě, kterou mu tento poslíček přinesl.

Ledaže...

Bylo by možné, že tato osoba nebyl nikdo jiný než sám Holmes, nastrojený v jednom ze svých mnoha převleků?

Ne. Oči měly špatnou barvu, pronikavou modř namísto Holmesovy tvrdé, vnímavé šedi. Změna odstínu duhovek byla něčím, co přesahovalo i velké maskovací schopnosti mého přítele.

Poslíček vstřebal můj poněkud neupravený stav, zaschlou krev, která mi stále ještě obalovala ruce, omráčení, které jsem musel stále ještě vykazovat. Potom se usmál a pozdravil.

„Přeji vám dobrý den, pane,“ řekl.

„Dobrý den,“ odpověděl jsem mechanicky a smekl jsem svou plstěnou buřinku.

Řekli bychom si toho víc, ale v tom okamžiku zachrastilo okenní křídlo v prvním patře a vyklonil se z něj sám Holmes, čímž udělal rázný konec jakékoli mé představě, že by snad tím poslíčkem byl on.

„Á, Watsoně, tady jste,“ vyštěkl můj přítel. „Zdalo se mi, že slyším nějaký známý hlas. Proč tam tak okouníte? Pospěšte si nahoru. Máme práci!“

Pospíšil jsem si tedy dovnitř, rychle jsem pozdravil paní Hudsonovou v jejím salónku a vyběhl jsem po schodech.

„Dobrý Bože, člověče, podívejte se na sebe,“ řekl Holmes, zatímco mě uváděl do obývacího pokoje. „Vy vypadáte. Byl jste v nějaké válce, co? Nebo,“ dodal už o něco rozvážněji, „se snad jednalo o výbuch pumy na nádraží Waterloo?“

„Takže vy už o tom víte?“ zeptal jsem se.

„Slyšel jsem detonaci a dokázal jsem vydedukovat její lokaci na základě hlasitosti a směru, z něhož ten zvuk přišel, totiž od jihozápadu, z místa kousek za řekou. Nejpravděpodobnějším místem, tím, kde by teroristická puma způsobila co možná největší škazu a ztráty na životech, by bylo něco frekventovaného, kde chodí hodně lidí, například nádraží v době největšího vytížení. Waterloo leží téměř přesně jihovýchodně odsud. Přišlo mi, že splňuje všechna kritéria. Krátce nato se mé domněnky potvrdily; začaly se šířit zprávy a já jsem zaslechl, jak na ulici někdo hlasitě vykládá klepy o tomto incidentu. Poslední potvrzení dorazilo teprve před několika okamžiky v podobě telegramu od mého bratra Mycrofta.“ Smutně potřásl hlavou. „Ošklivá záležitost, příteli, opravdu moc ošklivá. A musel jste mít hroznou smůlu, že jste se k tomu připltl.“

„Ani se nemusím ptát, jak víte, že jsem tam byl.“

„To je naprosto zřejmé. I kdybyste nebyl tak evidentně sklíčený a i kdyby vaše ruce a oblečení nenesly takové známky, jaké nesou, stejně by mi bylo zřejmé, kde jste dnes odpoledne byl. Jste oblečený na cesty a z kapsy svrchníku vám vykukuje výtisk Bradshawova jízdního řádu – ten žlutý obal se nedá splést. Jsem si vědom toho,

že jste v poslední době podnikal celodenní výlety za vaší ženou v Ramsgate, a to je linka, která končí na Waterloo. Mimochodem, daří se jí lépe?“

Přikývl jsem. Skutečný důvod, proč se Mary vydala na pobřeží, jsem Holmesovi nesdělil; řekl jsem pouze to, že jí není dobře a že osvěžující mořský vzduch jí pomůže znovu nabrat síly. Mám podezření, že si dost bystře uvědomoval pravdu, ale měl dost slušnosti na to, aby to nedával najevo.

„Výtečně,“ řekl. „Ta dedukce tedy byla pouhou hračkou. Musím říct, že jsem rád, že se vám podařilo vyvážnout bez úhony.“

„Bez úhony?“ odpověděl jsem a usadil se v křesle. „Bez fyzické úhony, to možná.“

„Brandy,“ prohlásil Holmes. „A možná trochu mýdla a lavor s horkou vodou, abyste se mohl upravit. Paní Hudsonová!“

Pár loků brandy mou rovnováhu poněkud obnovilo a mně se ulevilo, když jsem ze sebe mohl smýt tu krev a všechno, co znamenala.

„Udělal jsem pro oběti, co jsem jen mohl,“ řekl jsem Holmesovi, když jsem si osušoval ruce, „ale přišlo mi, že to bylo až příliš málo.“

„Jsem si jistý, že jste se toho zhostil se ctí,“ prohlásil Holmes.

„Kdo myslíte, že za těmi sprostými pumovými útoky stojí? Jsou to feniáni, jak se píše v některých novinách? Anarchisté? Odpůrci monarchie?“

„Hmmm.“ Holmes mým dotazům žádnou velkou pozornost nevěnoval. Tiskl prsty ke rtům a hloubal o nějaké jiné záležitosti. „Povězte mi, Watson, co jste říkal našemu nedávnému hostu?“

„Hostu? Myslíte toho poslíčka?“

„Přesně tak.“

„Nechápu, jak by mohl být důležitější než pumové útoky.“

„Prosím.“

„Inu, jestli na tom trváte,“ řekl jsem. Byl jsem uvyklý mnohdy nevyzpytatelným myšlenkovým pochodům mého přítele a tomu, jak se jeho zájem mohl prudce a nečekaně přesouvat z jedné záležitosti na druhou. „Přejete si, abych použil vaše vlastní deduktivní metody?“

„Rozhodně.“

„Pak mi tedy v první řadě přijde zvláštní, že byl vůbec vpuštěn dovnitř. Copak mu paní Hudsonová nemohla převzetí telegramu podepsat u dveří, jak je obvyklé?“

„Říkal jsem vám, že šlo o zprávu od Mycrofta,“ odpověděl Holmes. „Byla důležitá a poslíček trval na tom, že ji musí odevzdat do vlastních rukou určeného adresáta.“

„Podivné,“ řekl jsem.

„Nesmírně,“ prohlásil Holmes, „ale chápu tu logiku a on na tom neochvějně trval. Paní Hudsonová nakonec neměla jinou možnost než se podvolit a vpustit ho dovnitř, přestože má přísně nakázáno, že mě smí vyrušit jen v případě, že se objeví nějaký klient. Čeho dalšího jste si na něm všiml?“

„Nevím, jestli je ‚všimnout si‘ ten správný termín, ale člověk si nemůže pomoci, aby jeho pozornost nepřítahovala ta jeho tvář. Velice ošklivě popálená. Možná při domovním požáru?“

„Vy hádáte.“

„V pozorovacích schopnostech se vám nevyrovnám,“ odpověděl jsem poněkud příkře. „To víme všichni. Nikdo se vám nevyrovná. Vzhledem k tomu, že jiné důkazy nemám, mohu navrhnout pouze to, že ten člověk měl tu smůlu, že mu obličej zničil oheň. Povaha a rozsah jizvové tkáně jiný závěr neumožňují. Skutečnost, že je to dospělý muž v zaměstnání, které je obvykle vyhrazeno chlapcům, mě vede k předpokladu –“

„Nikdy nepředpokládejte!“ pokáral mě Holmes.

„Pak mě tedy vede k *závěru*, že nedokázal najít žádné jiné placené zaměstnání, což nepochybně zapříčinil jeho vzhled.“

„V tomto ohledu jste nepochybně na správné cestě, Watson. Nikdo, kdo by se na něj podíval, by si nemohl myslet nic jiného, než že mu jeho odpudivý vzhled uzavřel cestu do většiny povolání a přinutil ho přijmout špatně placenou nekvalifikovanou práci toho typu, který se obvykle nabízí osobám mnohem mladším.“

„Mám takový dojem, že o tom víte něco víc.“

„Ne, ne,“ řekl bezstarostně můj společník. „Ne nutně.“

„Ale je na něm něco víc, než se na první pohled zdá.“

„Někdy je člověk přesně tím, čím se zdá být, nic více a nic méně.“ Nevěděl jsem, čeho chtěl Holmes dosáhnout tím, že mě nechal hloubat nad doručitelem telegramu, ale evidentně to dopadlo k jeho spokojenosti, protože změnil téma – nebo se spíš vrátil k tématu, které jsem původně nadnesl. „Důvodem, proč mě chce Mycroft vidět, jsou samo sebou ty pumové útoky.“

„Předpokládám, že ten telegram bylo předvolání.“

„To rozhodně. Naléhavé předvolání.“

„Na co tedy čekáme?“ zvedl jsem se z křesla. „Musíme ihned vyrazit do klubu Diogenes.“ Podíval jsem se na kapesní hodinky, které mi odkázal můj nedávno zesnulý a bohužel dost svévolný starší bratr. „Je více než tři čtvrtě na pět, ale ještě ne sedm čtyřicet, takže pokud si pospíšíme, nepochybně ho tam zastihneme.“

„A já bych byl velice rád, kdybyste mě doprovodil, Watsone. Pokud jste se tedy už zotavil z toho ošklivého zážitku...“

Pravda byla taková, že jsem stále ještě nebyl tak docela ve své kůži. Ale volání do zbraně nemohlo zůstat bez odezvy, zvláště když se týkalo katastrofy, která připravila o život tolik lidí a téměř mě stála i ten můj. Čím dříve se dostaneme na stopu pachatelům, tím dříve je vydáme do rukou zákona.

Když jsme se vydali dolů, řekl jsem: „Případ čeká, Holmesi, je to tak?“

Můj přítel se ohlédl přes rameno a zazubil se.

„V tolika ohledech, Watsone. V tolika, tolika ohledech.“

STUDIE V KONTRASTECH

Drožka nás odvezla na Pall Mall a po cestě jsme kolem sebe viděli kvas Londýna. Třetí a zatím nejvražednější pumový útok se dostal do titulků večerních vydání novin. Na každém druhém rohu se shlukovali lidé, aby si poslechli, jak někdo předčítá příslušný článek, a téměř každou větu doprovázely šokované výkřiky a zdrcené sténání. Několikrát se ozvalo hlasité a rozzlobené odsuzování Irů a jejich touhy po nezávislosti a samovládě, protože se zdálo, že nejpravděpodobnějším pachatelem těchto barbarských zločinů je Irské republikánské bratrstvo, tedy feniáni. Měli v tomto ohledu určitou historii, už od povstání v roce 1867 a dynamitové kampaně na počátku osmdesátých let. Litoval jsem toho, že moji krajané byli připraveni odsoudit celý národ za činy jediné politické frakce, navíc bez jakéhokoli důkazu nebo ověření. Přesto jsem však choval stejné podezření a cítil jsem tu samou palčivou potřebu najít někoho, koho bych obvinil; vzhledem k mým osobním zkušenostem s následky pumového útoku na nádraží Waterloo byla tato potřeba možná ještě silnější než u průměrného člověka.

Jakmile jsme však vstoupili do klubu Diogenes, bylo to, jako by takové starosti prostě vůbec neexistovaly. Členové této majestátní instituce seděli ponoření v křeslech, kouřili, pili, četli knihy a časopisy, nebo tiše upírali pohled kamsi do neurčita, zdánlivě bez jediné starosti. Silné zdi a vážené tradice klubu měly, jak se zdálo, izolační účinek a odřízly jeho členy od jakýchkoli vnějších problémů.

Samozřejmě, že i kdyby si tito gentlemani *přáli* hovořit o současné situaci, hlavní a nejprísrnější pravidlo klubu by jim to zakázalo. Veškerá konverzace – i ta nejnezávaznější – byla v prostorách klubu zakázána pod trestem trvalého vyloučení. Jediným místem, kde se smělo něco vyslovit, byl hostinský pokoj, do nějž Holmese a mě doprovodila náležitě tichá obsluha.

Tady nás očekával Holmesův bratr a ti dva se okamžitě pustili do řeči, bez předmluvy, bez pozdravu, jak už to měli ve zvyku. Vždy mě ohromoval ten rozdíl mezi nimi – korpulentní Mycroft se svými konexemi a proti němu šlachovitý, nespolečenský Sherlock. Zdálo se téměř nemyslitelné, že by ze stejného lůna mohli vzejít dva sobě tak nepodobní tvorové. Jediná věc, kterou tato studie v kontrastech sdílela, byla nesmírná, nenasytá inteligence.

„Nejdřív restaurace na Cheapside, potom hudební pavilon v Regent's Parku,“ prohlásil Mycroft Holmes. „A teď tohle. Je to opravdu matoucí. Nedokážu v těch útociích odhalit žádný vzor. Odehrály se v různou denní dobu, na rozmanitých místech, a neměly žádný společný cíl kromě civilistů, kolemjdoucích. Není v nich patrná žádná logika, žádný očividný motiv kromě slepého zabíjení a mrzačení.“

„Už to samo o sobě někdy stačí,“ prohlásil mladší Holmes. „Šílenci nepotřebují ke svým činům žádné odůvodnění mimo zvrhlé uspokojení z toho, že vidí bolest druhých.“

„Ty myslíš, že jde o dílo šilenců, Sherlocku?“

„Je to jedna teorie. Druhá možnost je, že se jedná o dílo příčetných, velice vypočítavých osob, které chtějí být za šílence *pokládány*. V tomto ohledu je jistým vzorem sama zdánlivá náhodnost těchto útoků. Máme si myslet, že v tom není žádný řád, a lokace byly pečlivě vybrány tak, aby tento dojem posílily.“

„Dábelské,“ řekl Mycroft. „Naši nepřátelé tedy chtějí, abychom je podcenili.“

„Možná. Jisté je to, že nehoráznost a závažnost těch útoků stoupá. V té restauraci na Cheapside byli tři mrtví, vid' A potom tucet v Regent's Parku. A dnes...?“

„V tuto chvíli je mrtvých celkem třicet jedna a podle mých zdrojů se dalších šest pravděpodobně nedožije rána.“

Pocítil jsem bodnutí žalu a lítosti; přemýšlel jsem, kolik z těch šesti lidí jsem asi na nádraží ošetřoval. Možná všechny.

„Na dnešní večer se plánuje zvláštní zasedání parlamentu,“ pokračoval Mycroft Holmes. „Proběhne tam naléhavá debata o těch útociích. Mohu ovšem bezpečně říct, že valné výsledky to mít nebude.“

Vzhledem k tomu, že není mnoho důkazů, premiér může pouze vágně hrozit bezejmenným pachatelům a slibovat nějakou formu odplaty – otřepané fráze, které mají uklidnit masy. Ve sněmovně bude ještě spousta rozhořčení a tlachání, ale konkrétních rozhodnutí moc ne.“

„A Její Veličenstvo?“ zeptal se Holmes. Mycroft – zde to mohu odhalit, i když v oficiálních záznamech se to nikdy neobjevilo – často navštěvoval Buckinghamský palác a hrad Windsor. To byla mimo jeho byt na Pall Mall a klub Diogenes prakticky jediná dvě místa, která se mu někdy uráčilo navštívit. Mám z dobrého zdroje, že naše královna ho dokonce nazývala svým „druhým Albertem“, ale člověk se neopovazuje spekulovat, co přesně by to mohlo znamenat.

„Cítí se dotčená, je znepokojená a dělá si velké starosti kvůli neutěšené situaci svých poddaných,“ odpověděl Mycroft. „Co jiného se také dá očekávat? Neustále ji svírají obavy, že budou-li tyto útoky pokračovat, povede to k rozsáhlým občanským nepokojům.“

„Má dobrý důvod tomu věřit. Watson a já jsme po cestě sem viděli, že mezi veřejností panuje značný rozruch. Vyděšení lidé mají sklony brát zákon do vlastních rukou a zaútočit na každého, kdo je podle jejich názoru vinen.“

„Nebo,“ nadhodil jsem, „utvoří dav a obrátí se proti svým vůdcům.“

„Přesně tak,“ řekl Holmes. „Předpokládám, že Zvláštní oddělení prověřuje úplně všechno.“

„Melvillovi muži se právě v tuto chvíli probírají troskami na nádraží Waterloo a hledají stopy,“ prohlásil Mycroft. „Bomba byla, ze všech možných míst, umístěná na pánských záchodcích.“

„To nám aspoň prozrazuje něco o pachateli. Je to muž.“

„Ovšem žádný gentleman,“ ohrnul Mycroft ret. „Zvláštní oddělení se také chystá vytahat z postelí potenciální podezřelý z celého hlavního města. K takové mobilizaci jejich sil nedošlo od atentátu na královnu v sedmaosmdesátém. Známí anarchisté a irští nacionalisté by dnes neměli mít lehké spaní – mohou očekávat, že jim ve tři hodiny ráno někdo zabuší na dveře a oni skončí v zadržovací cele pod Scotland Yardem.“

„V tom případě se zdá, že je všechno pod kontrolou,“ řekl jeho bratr. „Nějak nechápu, proč jsi to se mnou chtěl konzultovat, Mycrofte. Přijde mi, že moje přítomnost je tady naprosto zbytečná.“

Ta bryskní přezíravost, se kterou Holmes promluvil, mě vylekala – bylo to, jako by pro něj krize, která se tu rozvíjela, zhola nic neznamenalala.

I Mycrofta to vyvedlo z míry. Starší z Holmesů několik vteřin zíral na svého o sedm let mladšího sourozence a přitom mrkal.

Potom řekl: „Myslel jsem, Sherlocku, že budeš chtít vidět, jak jsou pachatelé dopadeni a znovu zavládne klid, a že je to cíl, pro který se budeš ochotný přičinit. Nyní chápu, že jsem byl možná na omylu. Jde snad o peníze? Jestli ano, jistě bych mohl vyplenit truhlice ministerstva financí. Kolik se dnes platí za služby velkého mudrce z Baker Street?“

„Ty mi nerozumíš,“ řekl Holmes, kterého bratrův sarkastický, sžíravý výpad vůbec nevyvedl z míry. „Tohle není případ toho druhu, jaké normálně vyšetřuji. Ani zdaleka. Policie má dost mužů i zdrojů na to, aby se s tím mohla vypořádat.“

„Ale no tak, Holmesi!“ vykřikl jsem; nemohl jsem si pomoci. „Já nevěřím vlastním uším! Přece nemůžete jen tak nečinně stát, když tady volně řadí masoví vrazi a je ohrožena samotná soudržnost naší společnosti! Tohle se vám vůbec nepodobá.“

„Tvůj přítel má pravdu,“ vložil se do hovoru Mycroft. „Jak se opovažuješ vyhýbat se své vlastenecké povinnosti, Sherlocku? Jistě, není tu nic tak fascinujícího, jak tomu u tvých případů obvykle bývá. Nikdo tu nebyl zavražděn v zamčeném pokoji. Nefigurují v tom žádná exotická smrtící zvířata, žádné podivné tváře v oknech, žádní středoevropští monarchové ani sporné odkazy. I přesto bych však myslel, že pouhá láska ke královně a k vlasti by tě přesvědčila, abys tomuto problému věnoval svou energii, přestože nespadá do tvého obvyklého oboru.“ Pokoušel se působit skromně a neodbytně. Takové chování pro něj nebylo přirozené. „Pokládal bych to za osobní laskavost, kdybys souhlasil, že mi pomůžeš, starý brachu.“

„Já jsem přece neřekl, že ti nepomůžu,“ odpověděl Holmes. „Ale přijde mi, že ty útoky jako takové mají pouze druhořadý význam.“

„Co prosím? Vůči čemu druhořadý?“

„Je tu ještě další fenomén, který se v poslední době objevuje v novinách. Možná se nedostal na první stránky ani nepohltil tolik palců sloupků, ale je o mnoho podivuhodnější a já jsem si téměř jist, že se vztahuje k tomu, o čem zde mluvíme.“

Mycroft Holmes pozvedl huňaté obočí. „Proč mám takový pocit, že se mi nebude líbit to, co teď řekneš?“

„To lze připsat na vrub tvé obecně cholerické povaze,“ odvětil jeho bratr. „Nebo rozbouřenému zažívání po těch ďábelských ledvinkách, co jsi měl k obědu.“

„Ďábelských –? Ach, Sherlocku, tyhle salónní hry, které máš tak rád, mají svůj čas a místo, a to není teď a tady.“

„Tohle není žádná salónní hra, bratře. Snažil jsem se tě diskrétně upozornit na kousek jídla, který se zachytil na tvé levé klopě. Víím, že bych o tom mohl pomlčet, ale mé slušné vychování – a starost, co si o tobě pomyslí druzí – mi nedovoluje, abych to zcela přehlédl.“

Mycroft se podíval na rozměrný předek svého oděvu, našel onen problematický fragment svého poledního jídla a s pomocí kapesníku a s hlasitým odkašláním ho odmrštil pryč.

„Když už jsme ale u tématu tvé galanterie,“ pokračoval Sherlock Holmes, „vidím, že tvůj krejčí dal konečně výpověď.“

Na Mycroftově tváři se objevil výraz, který byl zároveň odevzaný a podrážděný.

„Nech mě hádat. Švy na mých kalhotách.“

Holmes přikývl. „Jsou v pase o několik palců popuštěné – opět –, ale kvalita odvedené práce neodpovídá obvyklému standardu. Stále věrně nakupuješ konfekci ve stejném podniku, u pánů Readea a Whittlea na Jermyn Street, neboť jsi jejich zákazníkem už víc než patnáct let, a vzhledem k tomu, jak pevné máš zvyky, by se ti vůbec nepodobalo, kdybys teď přešel k někomu jinému. Starý pan Popplewell, který v tom podniku pracoval, byl skutečný génius, když přišlo na práci s jehlou a nití, a jakékoli úpravy, které provedl

na tvém oblečení, byly vždy téměř neviditelné. Skutečnost, že na tvých kalhotách vůbec jsou znát nějaké známky úprav, mi naznačila, že na nich Popplewell nepracoval. Vzhledem k jeho pokročilému věku je nejpravděpodobnějším vysvětlením, že odešel na odpočinek. Bylo by také možné, že zemřel, ale dal jsem svůj hlas té méně morbidní z obou možností. Mimo to, smrt takového mistra, jako je on, by si vysloužila zmínku ve sloupku úmrtních oznámení v *Timesech*, jehož jsem nadšeným čtenářem, a nic takového jsem tam neviděl.“

Starší z Holmesů si popudlivě povzdechl. „Ano, ano, to je všechno velice důmyslné a já vím, jak tvé deduktivní talenty dělají dojem na policii a na zbytek nižších vrstev. Zapomínáš však, že mluvíš s člověkem, který se ti po duševní stránce každým coulem vyrovná – přinejmenším –, a já dnes na takovou pošetilou zábavu prostě nemám náladu. Tak mi prosím tě prozrad, co je ten další fenomén, který stavíš výš než pokračující prosperitu Británie a závislých územích jejího impéria – i když mám takové podezření, že vím, co to je.“

„Baron Cauchemar,“ odpověděl Holmes.

„Hahá!“ Jeho bratr spráskl své rozměrné ruce. „Ano. To jsem si myslel. Opět jednou se ukazuje tvoje záliba v bizarnostech a výstřednostech. Něco tak obyčejného jako hon na teroristy, to pro Sherlocka Holmese není. Kdepak. On by raději pronásledoval fantoma, bludičku, fiktivní postavu, jejíž existenci přikládá váhu pouze ten nejhorší druh senzacechtivého žurnalismu.“

„Zprávy o činech barona Cauchemara jsou konzistentní a dobře podložené. Možná byl spatřen pouze v několika případech, ale očití svědkové jsou téměř vždy spolehliví a všichni ho popisují stejně. Dokonce ho spatřili i dva příslušníci policejního sboru a jejich svědectví přece zpochybňovat nelze, nebo snad ano?“

„Pchá! To chceš říct, že si vážně myslíš, že tenhle výplod fantazie je *skutečný*? Čertík v krabičce, co tady poskakuje, objeví se tady a tamhle v East Endu, straší zloděje a kazí vloupání? Vážně, Sherlocku, kdyby na takové šestákové žvásty skočil Watson, to bych ještě pochopil, ale ty?“

Pokusil jsem se protestovat proti urážce, která proti mně byla vznesena, ale můj přítel mě předběhl.

„Mycrofte, Watson je stejně zdatným posuzovatelem faktů jako kdokoli jiný. Jeho vyprávění o mých skutcích jsou možná poněkud příkrášlená a zromantizovaná, aby přinášela větší potěchu coby literární zábava, všímá si však detailů a já ti nedovolím, abys očerňoval jeho charakter nebo jeho postřeh.“

Mycroft se ke mně zahanbeně otočil a zabručel omluvu, cosi o tom, že hovořil nepatřičně, že je vystaven velkému tlaku, že nese na svých ramenou obrovské břemeno a že mě nechtěl nijak urazit.

Mně samotnému Holmesova chvála nesmírně zalichotila. Obvykle byl na komplimenty mnohem skoupější, zvláště když přišlo na mou intelektuální zdatnost či na mé spisovatelské dovednosti. Byly chvíle, kdy ve mně jeho společnost, zejména v kombinaci se společností jeho bratra, vyvolávala dojem, že jsem příslušníkem nějakého nižšího druhu, možná nějaký vcelku nadaný lidoop. Bylo hezké připomenout si, že můj společník o mně má lepší mínění.

„Ale vážně, Sherlocku,“ řekl Mycroft, „co se týče téhle absurdní pověsti o baronu Cauchemarovi, není na tom nic víc pravdy, než bylo na Jackovi Pérákovi. Vlastně bych řekl, že je pouze Jackovým přídavkem, moderní aktualizací padesát let starého mýtu; jediný rozdíl spočívá v tom, že Cauchemar zločiny maří, zatímco Jack Pérák, s jeho sklony útočit na cizí lidi a obtěžovat ženy, je páchal.“

„Tento rozdíl je však klíčový a převažuje nad jakýmkoli povrchními podobnostmi mezi nimi.“

„Baron Cauchemar je příběh, který si vysnili obyvatelé ošklivého, přelidněného kouta Londýna, aby přinesli trochu barvy a vzrušení do špíny svých jinak nevýrazných životů,“ trval Mycroft na svém. „Je to fantazie, stejně nehmotná, jako je tenhle stůl pevný.“ Udeřil do dubového jídelního stolu, aby to zdůraznil. „Prý dokáže vyskočit dvacet stop do vzduchu. Prý dokáže holýma rukama rozbít cihlovou zeď. Prý dokáže člověka omráčit elektrickým výbojem nebo ho srazit do bezvědomí obláčkem plynu, který vypouští z ruky.“

Nevěřím tomu, ani co by se za nehet vešlo. Ve slumech a osadách tohoto města se rodí nejrůznější pověry a babské povídačky: obří krysy ve stokách, ghúlové, co unášejí děti, létající lodě, strašidelní vozkové, zlověstní Číňané, co si mohou podmanit tvoji vůli čirou silou živočišného magnetismu, a bůhvíco ještě. Skoro se stydím nazývat tě svým bratrem, jestli začneš přikládat význam čemukoli z těchto nesmyslů.“

„Existují působivé důvody domnívat se, že baron Cauchemar je víc než jen pouhý výplod fantazie, Mycrofte,“ řekl Holmes. „Jsem také toho názoru, že skutečnost, že se na očích veřejnosti začal objevovat během posledních několika týdnů, má jistou souvislost s těmi pumovými útoky.“

„Ale, skutečně?“

„Ano, je to tak,“ řekl pevně Holmes. „A z tohoto důvodu je baron Cauchemar tím, na co se ve svém vyšetřování hodlám zaměřit.“

„A ty nejsi připravený přijmout, že je to čirá náhoda, že se tahle pohádková bytost objevila ve stejnou chvíli, kdy hlavní město zasáhla nová vlna povstaleckých pumových útoků? Nebo aspoň shoda okolností?“

„Vzhledem k mé vrozené podezřívavosti vůči shodám okolností, ne. Z mého pohledu se zdá pravděpodobnější, že jedna sada mimořádných událostí nějakým způsobem souvisí s tou druhou. A pokud se mýlím a existence barona Cauchemara je, jak tvrdíš, nemožná, pak alespoň z mého vyšetřování odstraním tuto nemožnost a budu o krok blíž k pravdě, jakkoli nepravděpodobné.“

Mycroftova brada se zabořila do tukového záhybu, který přetékal přes límec jeho košile.

„Je-li to tvá volba, Sherlocku, budiž,“ zavrčel mrzutě a upřel na bratra své vodnaté šedé oči. „Běž se tedy hnát za tou svojí bláznivou chimérou. Za několik dní tě opět kontaktuji, abych zjistil, jaké jsi udělal pokroky – vsadím se, že žádné nebudou. Potom možná změníš názor a dospěješ k rozumnému rozhodnutí, že přece jen začneš pracovat přímo pro mě.“

„Uvidíme,“ řekl Holmes. „Pojďte, Watsone! Už jsme tu dost dlouho.“